

OPPISOPIMUSKOULUTUS

Oppisopimuskoulutus on työnantajan ja vähintään 15-vuotiaan oppisopimusopiskelijan väliseen määräaikaiseen työsuhteeseen perustuvaa ammatillista koulutusta. Oppisopimuskoulutus ei ole pelkkää teoriaa vaan mahdollisuus yhdistää teoriaopinnot käytännön työssä oppimiseen. Oppisopimuskoulutuksessa ammatin opiskelu tapahtuu pääasiallisesti työpaikalla ja työssä oppimista täydennetään teoriaopinnoilla oppilaitoksessa. Oppisopimus on joustava koulutusmuoto, joka ottaa huomioon niin nuoren kuin aikuisenkin tarpeet. Oppisopimuskoulutus räätälöidään opiskelijan ja työpaikan tarpeiden mukaan. Koulutus on tasavertainen muiden koulutusmuotojen kanssa. Siinä noudatetaan opetushallituksen hyväksymiä opetussuunnitelman tai tutkinnon perusteita.

Noin 80 oppisopimuskeskusta, oppisopimustoimistoa tai alan oppilaitosta eri puolilla Suomea palvelee kaikissa oppisopimuskoulutukseen liittyvissä asioissa. Vaivaton tapa edetä oppisopimuskoulutukseen liittyvissä asioissa on ottaa yhteyttä koulutuksen järjestäjiin. Oppisopimuskeskukset ja oppisopimustoimistot hankkivat tarvittavan tietopuolisen opetuksen. Ne ovat myös käytettävissä henkilöstön koulutustarpeen kartoittamisessa.

Oulun oppisopimustoimistot:

Pohjois-Pohjanmaan Oppisopimuskeskus, www.popo.fi

Oulun seudun ammattiopisto, Aikuis- ja työpaikkakoulutusyksikkö, www.osao.fi/index.php?1086

Merikosken aikuiskoulutus/oppisopimus, www.merikoski.fi

Myös useat muut oppilaitokset järjestävät oppisopimuskoulutusta tarjoamiltaan aloilta.

Kuka ja mitä voi opiskella

Oppisopimuskoulutuksella voi opiskella pääasiassa samoihin ammatillisiin perustutkintoihin, ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin kuin oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa. Valittavissa on lähes kaikki nuorten ja aikuisten ammatilliset tutkinnot. Tutkinnon suorittamisen mahdollisuus tulee aina varmistaa koulutustarkastajan avulla ottamalla yhteyttä oppisopimustoimistoon. Useimmiten tutkinnot suoritetaan näytöillä, jotka järjestetään koulutuksen aikana tai sen päätyttyä. Näytöissä opiskelijan ammatillisia taitoja ja valmiuksia arvioidaan aidoissa tai aidon kaltaisissa työtilanteissa.

Oppisopimuskoulutus tarjoaa lisäksi laajat mahdollisuudet ammatilliseen lisäkoulutukseen. Lisäkoulutusta on ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistava oppisopimuskoulutus sekä muu kuin näyttötutkintoon valmistava lisäkoulutus. Lisäkoulutuksessa ammattitaitoa syvennetään tai laajennetaan peruskoulutuksen pohjalta. Oppisopimuksena toteutettavaan ammatilliseen lisäkoulutukseen jokaisella oppisopimuskeskuksella on olemassa vuosittaiset kiintiöt. Näin ollen on mahdollista, että oppisopimusta ei voida heti solmia, vaan tulee odottaa kiintiöiden vapautumista. Koko suomen alueella vuoden 2007 kiintiömäärä on 25 000 paikkaa, joista Pohjois-Pohjanmaalle on varattu 1440.

Oppisopimuksella ei voi suorittaa korkeakoulu-, eikä ammattikorkeakoulututkintoja, mutta korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkintoja voidaan suorittaa oppisopimuksen kautta lisäkoulutusta.

Myös yrittäjien ja itsenäisten ammatinharjoittajien on mahdollista kouluttautua oppisopimuksella omaan yritykseen. Oppisopimus voidaan tehdä kaikkiin perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin. Koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä tekevät sopimuksen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä. Yrittäjien oppisopimuskoulutus ei perustu työsuhteeseen eikä sen perusteella voida maksaa yrittäjälle itselleen koulutuskorvausta. Sen sijaan koulutuskorvausta voidaan maksaa toiselle yritykselle, joka huolehtii koulutustehtävän hoitamisesta. Muilta osin yrittäjien oppisopimuskoulutuksessa noudatetaan samoja säännöksiä kuin tavanomaisessakin oppisopimuksessa.

Oppisopimuskoulutus on tutkintoon valmistavassa/johtavassa koulutuksessa kestoltaan yleensä 2-4 vuotta. Lisäkoulutuksessa koulutusaika vaihtelee 4 kuukauden ja 1,5 vuoden välillä.

Oppisopimuskoulutuksen kulku ja toimijoiden vastuut

Oppisopimus on työnantajan ja opiskelijan välinen määräaikainen työsopimus. Opiskelijalle maksetaan työssä oppimisen ajalta palkkaa. Oppisopimus edellyttää aina sopivaa työpaikkaa. Järjestelyissä auttavat oppisopimuskeskukset, oppisopimustoimistot ja oppilaitokset kautta maan. Niiden puoleen voi kääntyä niin opiskelijat kuin työnantajatkin.

Sopiva työpaikka on oppisopimuskoulutuksen edellytys

Opiskelijalla on oltava mahdollisuus harjoitella käytännössä ammattia. Työnantajan tärkeimpiä velvollisuuksia on huolehtia opiskelijalle tutkintoon ja ammattiin soveltuvista monipuolisista työtehtävistä. Opiskelijan tehtävänä on hoitaa työtehtävänsä ja osallistua tietopuoliseen opetukseen. Opiskelijaa koskevat pääsääntöisesti samat säännöt kuin muitakin työntekijöitä.

Oppisopimuspaikan hakeminen

Yleensä opiskelija hankkii oppisopimustyöpaikan itse ottamalla yhteyttä työnantajiin. Myös työvoimatoimiston kautta voi tiedustella sopivia paikkoja. Paikallinen oppisopimuskeskus tai -toimisto auttaa yhteistyössä oppilaitoksen kanssa koulutuksen suunnittelussa ja käynnistämisessä.

Opiskelijaksi hakeutuva, toimii seuraavasti:

- etsii työnantajan, joko omatoimisesti tai työvoimatoimiston kautta
- sopii työnantajan kanssa mahdollisuudesta aloittaa oppisopimuskoulutus
- keskustelelee asiasta koulutustarkastajan kanssa

Koulutuksesta kiinnostunut työnantaja, toimii seuraavasti:

- hakiessaan oppisopimuskoulutukseen tietyn koulutus- tai työkokemustaustan omaavaa henkilöä, kääntyy paikallisen työvoimatoimiston puoleen
- ottaa yhteyttä koulutustarkastajaan/oppisopimustoimistoon halutessaan lisätietoa oppisopimuskoulutukseen liittyvistä asioista

Työnantaja tekee opiskelijan kanssa määräaikaisen työsopimuksen

Oppisopimus on ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia noudattava työsopimus, joka sitoo opiskelijaa, työnantajaa, oppilaitosta ja koulutuksen järjestäjää. Oppisopimuksen hyväksyy koulutuksen järjestäjä (käytännössä oppisopimuskeskus, oppisopimustoimisto tai alan oppilaitos). Oppisopimuksessa määritellään sen voimassaoloaika, koeaika, opetus suunnitelman tai tutkinnon peruste ja palkkauksen perusteet. Sopimukseen tulee liittää opiskelijan henkilökohtainen opiskeluohjelma.

Oppisopimuskeskukset ja oppisopimustoimistot auttavat kaikissa oppisopimukseen liittyvissä kysymyksissä. Myös oppilaitoksista ja työvoimatoimistoista saa tietoa ja tukea oppisopimusasioissa.

Työnantaja vastaa työnopetuksesta

Työnantaja vastaa työpaikkakoulutuksen laadusta. Työpaikka on keskeinen oppimisympäristö. Opiskelija tarvitsee kouluttajan, joka ohjaa, valvoo ja kannustaa työopinnoissa. Kouluttajalla tulee olla riittävä ammattitaito ja työkokemus. Työpaikalla nimetään vastuullinen kouluttaja, joka vastaa käytännössä opiskelijan työssä oppimisen ohjauksesta ja kouluttamisesta työtehtäviin.

Työnantajan tulee huolehtia myös siitä, että opiskelija voi osallistua tietopuoliseen opetukseen henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaisesti. Koulutuksen päättyessä työnantaja antaa todistuksen, joka sisältää arvion opiskelijan työssä oppimisesta.

Tietopuolisesta opetuksesta vastaavat oppilaitokset

Oppilaitoksien tehtävä on järjestää riittävä ja laadukas tietopuolinen opetus. Oppilaitoksen on oltava mukana tutkintoon johtavan koulutuksen suunnittelussa ja järjestelyissä alusta alkaen. Opiskelu tapahtuu opiskelijalle laaditun henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaisesti. Tutkintojen tavoitteet ovat samat kuin oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa.

Oppisopimuskeskus/oppisopimustoimisto yhteistyössä oppilaitoksen kanssa auttaa suunnittelemaan ja käynnistämään koulutuksen.

Henkilökohtainen opiskeluohjelma

Oppisopimusopiskelijalle tehdään oma opiskeluohjelmansa, jossa opiskelijan aikaisempi työkokemus ja koulutus voidaan ottaa huomioon. Ohjelmassa määritellään opintojen järjestämiseen liittyvät asiat, työ- ja teoriaopintokokonaisuudet ja vastuulliset kouluttajat. Ohjelmassa otetaan huomioon opiskelijan ja työnantajan tarpeet. Siksi se laaditaan yhteistyössä työnantajan, koulutuksen järjestäjän ja opiskelijan kanssa. Usein tutkintoon tähtäävän opiskeluohjelman laatimiseen osallistuu myös teoriaopinnot järjestävä oppilaitos.

Oppisopimusopiskelijan velvollisuus on:

- suorittaa asianmukaisesti annetut tehtävät työnantajan johdon, valvonnan ja ohjauksen alaisena
- osallistua säännöllisesti tietopuoliseen koulutukseen

Koulutustarkastajat, oppisopimuskoulutuksen asiantuntijat

Koulutustarkastajat käynnistävät koulutuksen. Koulutustarkastajat löytyvät oppisopimuskeskuksista, oppisopimustoimistoista tai alan oppilaitoksista. Heidän tehtävänsä on huolehtia koulutusasioista, osallistua koulutuksen suunnitteluun ja hyväksyä oppisopimukset. Oppisopimuskeskus/oppisopimustoimisto sitoutuu maksamaan tietopuolisen opetuksen, opintososiaaliset edut opiskelijalle, näyttötutkinnot ja työnantajan koulutuskorvaukset. Oppisopimuskeskukset/oppisopimustoimistot myös seuraavat ja arvioivat koulutusta sekä luovuttavat todistukset opiskelun päätyttyä.

Oppisopimuskoulutuksen lakkaaminen

Oppisopimus on työnantajan ja opiskelijan välinen määräaikainen työsopimus. Sopimus lakkaa koulutuksen päättyessä tai kun sopimus puretaan.

Oppisopimus voidaan purkaa:

- opiskelijan ja työnantajan yhteisellä sopimuksella
- yksipuolisesti työnantajan lopettaessa liikkeensä, joutuessa konkurssiin tai työnantajan kuollessa
- enintään neljä kuukautta kestävän koeajan kuluessa
- alaikäisen opiskelijan holhoojan toimesta
- työsopimuslaissa säädetyillä perusteilla
- koulutuksen järjestäjän luvalla myös perusteilla, jotka työsopimuslain mukaan oikeuttaisivat työsopimuksen irtisanomiseen
- koulutuksen järjestäjä voi purkaa oppisopimuksen opiskelijaa ja työnantajaa kuultuaan, jos työpaikalla järjestetyssä koulutuksessa ei noudateta ao. lainsäädännön ja tehdyn sopimuksen määräyksiä.

Oppisopimuksen edut: opiskelijalle, työnantajalle

Oppisopimuskoulutuksesta on etua niin työnantajalle kuin opiskelijallekin. Oppisopimuskoulutus on myös taloudellisesti tuettua.

Oppisopimus työnantajan kannalta

Oppisopimuskoulutus on nykyaikainen tapa rekrytoida ja lisäkouluttaa henkilöstöä

Oppisopimuskoulutus sopii yrityksille mm. seuraavissa tapauksissa:

- yrityksessä tarvitaan uutta työvoimaa, jolle ei heti aseteta suuria tieto- tai taitovaatimuksia
- sopivan koulutuksen saanutta työntekijää ei löydy työmarkkinoilta
- ilmenee tarve kouluttaa henkilöstöä täysin uusiin tehtäviin
- työntekijän tehtävät edellyttävät ammattialalla erikoistavaa lisäkoulutusta

Työnantajan saama rahoitus

Koulutuskorvaus

Oppisopimuskoulutuksen järjestäjä (oppisopimuskeskus tai -toimisto) maksaa työnantajalle valtion varoista koulutuskorvausta työssä oppimisen ohjauksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Koulutuskorvauksen määrä sovitaan erikseen jokaista oppisopimusta varten ennen sopimuksen hyväksymistä. Korvauksen suuruuteen vaikuttaa koulutusala sekä opiskelijan kokemus- ja koulutustaso. Tutkintoon valmistavissa oppisopimuksissa koulutuskorvaus on 0-250 euroa/kk (jopa 350 euroa/kk) ja lisäkoulutuksessa 0-200 euroa/kk. Koulutuskorvaus maksetaan yleensä jaksojen mukaan kaksi tai kolme kertaa vuodessa tai kertakorvauksena koko oppiajalta.

Palkkatuki

Mikäli oppisopimuskoulutukseen otetaan työtön henkilö, voi työnantaja saada myös työvoimahallinnon maksamaa palkkatukea. Palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Perustuen vähimmäismäärä on 23,50 euroa/pv eli noin 515 euroa/kk. Lisäosa on enintään 60 % perustuen määrästä. Vaikeasti työllistyvän osalta lisäosan määrä voi olla 90 % perustuen määrästä. Enimmillään palkkatuki voi olla 44,65 euroa/pv (n.960 euroa/kk). Oppisopimuksen osalta palkkatukea voidaan maksaa koko oppisopimuksen ajalta. HUOM! Mikäli työsuhde alkaa ennen palkkatuen myöntämispäätöstä, ei palkkatukea voida maksaa. Tarkista palkkatuen edellytykset paikkakuntasi työvoimatoimistosta. Tarkemmat tiedot:

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/05_esitteet/tme0014s_palkkatuki.pdf

Koulutuskorvaus ja palkkatuki ovat veronalaista tuloa. Oppisopimukseen liittyvä tietopuolinen koulutus on työnantajalle maksutonta.

Oppisopimus opiskelijan kannalta

Oppisopimuskoulutus on monipuolista opiskelua työn ohessa. Työpaikalla pääsee käytännössä harjoittelemaan ammattia. Koulutus on tasaveroinen ammattikoulutusvaihtoehto muiden koulutusmuotojen kanssa. Opiskelun päätyttyä opiskelijalla on tutkinnon lisäksi vankka ammattitaito.

Oppisopimuskoulutus voi olla ajankohtainen kun

- on kokonaan vailla ammatillista peruskoulutusta
- työtehtävät laajenevat uusille tehtäväalueille
- haluaa todistusta ammattitaidostaan
- puuttuu muodollinen pätevyys
- on suorittanut kouluasteen tutkinnon ja haluaa jatkaa opintojaan opistoasteella
- on tarve kouluttautua kokonaan toiseen ammattiin
- haluaa kehittää ammattitaitoaan

Tietopuolisen opetuksen aikana saadut edut ovat:

- näytöt tutkinnon osa kerrallaan
- henkilökohtainen opiskeluohjelma
- kaikki suoritetut opinto- ja toimintakokonaisuudet arvioidaan. Teoriaopinnot järjestää oppilaitos. Työtaidot opitaan työpaikalla kouluttajan ohjauksessa.

Opiskelijan palkka ja opintososiaaliset etuudet

Opiskelija saa työssä oppimisen aikana työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Teoriajaksojen aikana opiskelija saa opintososiaalisia etuuksia, mikäli työnantaja ei maksa ajalta palkkaa (työnantajalla ei ole velvoitetta maksaa palkkaa tietuopuolisen koulutuksen ajalta).

Työnopetuksen osalta opiskelijalla on oikeus:

- työehtosopimuksen mukaiseen palkkaan
- muihin normaaliin työsuhteeseen kuuluviin etuisuuksiin

Tietuopuolisen opetuksen osalta opiskelijalla on oikeus opintososiaalisiin etuuksiin:

- päivärahaa 14 €/ opetuspäivä
- perheavustusta 16 €/ opetuspäivä
- korvausta matkakustannuksista
- majoituskorvausta 5 €/ teoriaopetuspäivä, jos koulutus järjestetään koti- tai oppisopimuspaikkakuntasi ulkopuolella

Lähteet ja lisätietoja:

<http://www.edu.fi/info/oppisopimus/opframe.html>

<http://www.opintoluotsi.fi/Opiskelu/Oppisopimus/>

<http://www.oppisopimus.net/>

www.mol.fi